

N:o 20.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1901, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion angående förändring af bestämmelserna om beräkning af hvitbetssockertillverkningsskatten.

Enligt kongl. förordningen om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket den 19 maj 1893 §§ 1 och 2, sistnämnda paragraf sådan den lyder enligt kongl. kungörelsen den 15 maj 1896, skall för all tillverkning af hvitbetssocker inom riket erläggas tillverkningsskatt i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor antagas hafva lemnat, hvarvid iakttages, att 100 kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antagas lemna ett utbyte af 10,5 kilogram socker; och skall denna skatt utgöra hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i världshandeln antagna holländska standard.

Bestämmelsen att skatten skall utgöra hälften af tullsatsen för nämnda slags råsocker har varit gällande alltsedan den 1 september 1891; och då denna tullsats utgör 23,5 öre för kilogram, har alltså afsetts att bereda sockertillverkningen ett tullskydd af 11,75 öre för kilogram. Då, såsom ofvan nämnts, myckenheten af de för tillverkningen använda betorna skall läggas till grund för skattens beräkning, blifver emellertid deraf en följd, att om ett högre utbyte af socker i verkligheten erhålles än i förordningen förutsättes, tullskyddet i samma mån

blifver högre än som åsyftats. Erfarenheten har också visat, att det verkliga sockerutbytet alltmer stegrats, i den mån jorden kommit i högre kultur och förbättrade metoder för sockrets utdragande ur betorna kommit till användning. Såsom en följd häraf har tid efter annan på grund af särskilda af Riksdagen fattade beslut det till grund för beskattningen liggande *beräknade* sockerutbytet, som ursprungligen bestämdes till 6,25 procent af de afverkade råa betornas vikt, höjts den 1 september 1893 till 7,5 procent, den 1 september 1894 till 8,25 procent, den 1 september 1895 till 9 procent samt den 1 september 1896 till 10,5 procent, hvilken sistnämnda utbytesprocent fortfarande är gällande. För nyanlagda fabriker har dock under vissa villkor och för viss tid medgifvits en något lägre utbytesberäkning än hvad ofvan uppgifvits, men en sådan förmån tillkommer numera icke någon fabrik.

Uti en inom Andra Kammaren af herr *K. G. Karlsson* väckt motion, n:o 122, har nu förslag framstälts, att från och med ingången af nästkommande tillverkningsår eller den 1 september detta år den beräknade utbytesprocenten måtte ytterligare höjas, så att 100 kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antagas lemna ett utbyte af 11,5 kilogram socker.

I motionen erinras till en början, hurusom chefen för finansdepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet den 21 december 1900 angående sättet för bestridande af kostnaderna för ifrågasatta åtgärder till stärkande af landets försvar anført bland annat, att, om ökade statsinkomster behöfdes, en sådan kunde beredas genom höjning af det beräknade sockerutbytet från betorna; att under tillverkningsåret 1899—1900 medelutbytet för hela riket varit 12,80 procent; samt att en höjning af det beräknade utbytet till 11,5 procent skulle medföra en ökning i hvitbetssockertillverkningsskatten till belopp af omkring 1,000,000 kronor.

Härefter fortsätter motionären:

»Då man läser denna framställning, kommer man osökt att reflektera öfver huru vida det ej skulle vara lämpligt att åt statsverket bevara denna betydande inkomst redan under nuvarande förhållanden och oafsedt den föreslagna förändringen i landets härordning.

Tecken saknas ej, som antyda, att de sedan några år rikligt flödande tullmedlen kunna komma att minskas, och det kan då vara godt att i tid hafva bidragit till ersättande af den uppkommande bristen genom begagnandet af den utväg, som herr statsrådet och chefen för finansdepartementet anvisat. Och, för öfrigt, äfven om tullintägterna mot förmodan fortfarande skulle inflyta med samma eller liknande belopp som under de närmast föregående åren, så uppstå ständigt nya behof,

för hvilkas tillgodoseende nya skattekällor måste uppletas. Om t. ex. det bebadade lagförslaget rörande olycksfallsförsäkring nu ändtligen skulle blifva antaget, så kräfvast stora belopp för denna viktiga saks genomförande. Visserligen är det icke obetydliga medel, som afsatts för detta ändamål, men ju större den summa är, med hvilken man kan möta de kraf, som en effektiv olycksfallsförsäkring kommer att ställa på statskassan, dess bättre.

Att märka är, att den härmed föreslagna åtgärden icke utgör en ny pålaga på allmänheten, utan endast afser en öfverflyttning från sockerbruksegarne till statskassan af en del af den *extra tribut*, som allmänheten nu erlägger till sockerindustrien. Som bekant, skall enligt gällande förordning tillverkningsafgiften utgå med tullens halfva belopp. Denna bestämmelse har emellertid omintetgjorts derigenom, att betornas afkastningsprocent satts för låg. Sedan den 1 september 1896 har utbytet vid sockerfabrikationen beräknats till 10,5 procent af betornas vikt. Af ofvan återopade uttalande af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet framgår emellertid, att medelutbytet under tillverkningsåret 1899—1900 varit 12,8 procent, sålunda 2,3 procent högre än det beräknade. Härigenom erhålla sockerfabrikanterna — utöfver hvad med tullskyddet åsyftats — en så betydande extra present, att från detta håll intet berättigadt motstånd bör kunna yppas mot att Riksdagen i någon mån minskar denna presents storlek och i stället ökar statskassans intäkter.»

Till belysning af frågan om storleken af det verkliga sockerutbytet har utskottet låtit utarbета två såsom bilagor vid detta betänkande fogade tabeller, af hvilka den ena (bil. 1) meddelar uppgifter i medeltal dels för hvarje län och dels för riket i dess helhet om utbytet af råsocker, beräknadt i procent af betvigten, hvarjemte, enär utbytet består af produkter af olika kvalitet, i kolumnen med rubrik »reducerad summa» upptagits den summa, som erhållits genom att till första produkten lägga 75 procent af andra och 65 procent af tredje produkten. Den andra tabellen (bil. 2) utvisar för hvarje län det lägsta och det högsta sockerutbyte, som vid någon inom länet belägen fabrik förekommit.

Af dessa tabeller framgår, att under de tre sista af de tillverkningsår tabellerna omfatta sockerutbytet i allmänhet öfverstigit den af motionären föreslagna procenten samt endast undantagsvis understigit detta procenttal. Då, såsom ofvan nämts, genom Riksdagens år 1891

fattade beslut afsetts att bereda betsockerindustrien ett tullskydd till halfva beloppet af sockertullen, men ej högre, torde följaktligen, om detta beslut skall upprätthållas, skäl förefinnas för att höja utbytesberäkningen, så att denna bringas till närmare öfverensstämmelse med det utbyte, som verkligen erhålles; och utskottet har därför icke någon erinran att framställa mot motionärens förslag att från och med början af nästkommande tillverkningsår höja den beräknade utbytesprocenten till 11,5 procent.

Betafverknigen har under tillverkningsåret 1900—1901 utgjort 875,911,6 ton, i följd hvaraf den debiterade skatten uppgått till 10,799,990 kronor 2 öre. En höjning af utbytesberäkningen till 11,5 procent gör för nämnda myckenhet betor en ökning i skatten af 1,033,575 kronor 69 öre.

Då utskottet på grund af hvad sålunda anförts går att föreslå en ändring i den paragraf af ofvan omförmälda kongl. förordning, som innehåller stadgande om utbytesprocenten, har utskottet velat erinra, att i den kongl. kungörelse af den 15 maj 1896, genom hvilken nämnda paragraf erhållit sin nuvarande lydelse, tillika förekommer ett stadgande derom, att »för fabrik, som på grund af gällande bestämmelser om beräkning af utbytet i vissa fall redan kommit i åtnjutande af lägre utbytesberäkning än den i allmänhet stadgade, sagda bestämmelser, så vidt enligt dem utbytet vid fabriken skall beräknas i visst förhållande till utbytet vid äldre fabrik, fortfarande skola för den i omförmälda bestämmelser afsedda tid lända till efterrättelse.» Då emellertid någon sådan privilegierad fabrik numera, sedan fabriken i Karlshamn undantagsställning den 1 september 1900 upphört, icke vidare finnes, torde berörda stadgande såsom obehöfligt böra uteslutas.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen måtte, med upphäfvande af kongl. kungörelsen den 15 maj 1896, angående ändrad lydelse af § 2 i kongl. förordningen om beskattning af hvitbetssockertillverknigen i riket den 19 maj 1893, besluta,

att nämnda paragraf i kongl. förordningen den 19 maj 1893 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Det enligt § 1 beskattningspligtiga råsockret beräknas efter de för tillverknigen använda betornas vikt sålunda, att etthundra kilogram råa (ej torkade)

hvitbetor antagas lemna ett utbyte af elfva och ett halft kilogram socker;

samt att berörda paragraf i dess sålunda förändrade lydelse skall lända till efterrättelse från och med den 1 september 1901.

Stockholm den 18 mars 1901.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Herr *J. Bromée* har begärt få antecknadt, att han af arbete i särskilda utskottet n:o 1 varit förhindrad att deltaga i ärendets behandling inom utskottet.

Bil. 1 till bevillningsutskottets betänkande N:o 20.

Tillverkningsår.	Fabriker, belägna inom:	Antal fabriker.	Utbyte af råsocker, beräknadt i procent af betvigten.				
			1:sta	2:dra	3:dje	Summa.	Redu- cerad summa.
			produkt råsocker.				
1894—1895	Gotlands län	1	10,85	0,90	—	11,75	11,53
	Kristianstads län ...	2	9,53	0,79	0,47	10,79	10,43
	Malmöhus län	14 ^{*)}	10,22	1,30	0,21	11,73	11,33
	Hela riket	17	10,14	1,22	0,24	11,60	11,21
1895—1896	Gotlands län	1	10,70	1,34	0,71	12,75	12,16
	Blekinge län	1	10,06	1,69	0,44	12,19	11,61
	Kristianstads län ...	2	9,24	1,08	0,68	11,00	10,49
	Malmöhus län	14	10,41	1,06	0,33	11,80	11,42
	Hela riket	18	10,26	1,09	0,40	11,75	11,34
1896—1897	Gotlands län	1	9,87	1,19	0,54	11,60	11,11
	Blekinge län	1	11,03	0,91	0,24	12,18	11,87
	Kristianstads län ...	2	10,21	1,41	0,47	12,09	11,58
	Malmöhus län	15 ^{*)}	10,69	1,02	0,11	11,82	11,53
	Hela riket	19	10,59	1,08	0,19	11,86	11,52
1897—1898	Gotlands län	1	11,76	0,96	0,42	13,14	12,75
	Blekinge län	1	12,29	0,71	0,23	13,23	12,98
	Kristianstads län ...	2	10,43	1,22	0,31	11,96	11,54
	Malmöhus län	15 ^{*)}	10,99	1,19	0,21	12,39	12,03
	Hela riket	19	11,01	1,17	0,24	12,42	12,04
1898—1899	Gotlands län	1	11,93	0,97	0,42	13,32	12,93
	Blekinge län	1	12,46	0,55	0,29	13,30	13,06
	Kristianstads län ...	2	11,22	0,71	0,26	12,19	11,92
	Malmöhus län	15 ^{*)}	11,23	0,92	0,02	12,17	11,94
	Hela riket	19	11,35	0,88	0,10	12,33	12,08
1899—1900	Gotlands län	1	11,17	1,21	0,47	12,85	12,38
	Blekinge län	1	11,04	0,67	0,32	12,03	11,75
	Kristianstads län ...	2	11,95	0,55	0,36	12,86	12,40
	Malmöhus län	15 ^{*)}	12,41	0,63	0,01	13,05	12,89
	Hela riket	19	12,24	0,66	0,09	12,99	12,79

*) Deraf 3 s. k. saftstationer.

Bil. 2 till bevillningsutskottets betänkande N:o 20.

Tillverkningsår.	Fabriker belägna inom:	Antal fabriker.	Utbyte af råsocker, beräknadt i procent af betvigten	
			lägst.	högst.
1894—1895	Gotlands län	1	11,75	
	Kristianstads län	2	10,13	11,07
	Malmöhus län	14 ^{*)}	10,97	12,78
1895—1896	Gotlands län	1	12,75	
	Blekinge län	1	12,19	
	Kristianstads län	1	11,00	
	Malmöhus län	14 ^{*)}	10,04	12,29
1896—1897	Gotlands län	1	11,60	
	Blekinge län	1	12,18	
	Kristianstads län	2	12,65	12,18
	Malmöhus län	15 ^{*)}	9,95	13,28
1897—1898	Gotlands län	1	13,14	
	Blekinge län	1	13,23	
	Kristianstads län	2	11,86	12,09
	Malmöhus län	15 ^{*)}	11,68	13,20
1898—1899	Gotlands län	1	13,32	
	Blekinge län	1	13,30	
	Kristianstads län	2	12,06	12,35
	Malmöhus län	15 ^{*)}	10,59	13,03
1899—1900	Gotlands län	1	12,85	
	Blekinge län	1	12,03	
	Kristianstads län	2	12,75	12,95
	Malmöhus län	15 ^{*)}	12,42	14,29

*) Deraf 3 s. k. saftstationer.